

Nieznany grób Romów

zamordowanych w Kobylance w lipcu 1943 r.

Romowie w Polsce ponieśli niewyobrażalne straty podczas okupacji hitlerowskiej. Mimo upływu 67 lat od zakończenia II wojny światowej oraz wielu działań badawczych i dokumentacyjnych prowadzonych przez różne instytucje, organizacje i osoby, zagłada narodu romskiego na ziemiach polskich nadal nie została w pełni poznana. Zarówno obecne terytorium Polski, jak i wszystkie przedwojenne tereny Rzeczypospolitej z pewnością były areną wielu nieznanych jeszcze kaźni ludności romskiej. Jednym z takich obszarów jest województwo małopolskie, zamieszkałe przez najliczniejszą w Polsce społeczność romską, które co również warto podkreślić było pierwszym miejscem obecności Romów na ziemiach polskich w XV w.

We wsi Kobylanka w gminie Gorlice na terenie Małopolski znajduje się grób dwudziestu osób narodowości romskiej z 3 rodzin zabitych w lipcu 1943 r. Informację o romskiej mogile przekazała Związkowi Romów Polskich z siedzibą w Szczecinku Prezes Koła Miłośników Ziemi Kobylańsko – Dominikowieckiej – Marta Krupczak. Jej stowarzyszenie dąży do stworzenia w miejscu spoczynku ofiar na cmentarzu parafialnym w Kobylance tablicy pamiątkowej, godnie oddającej cześć pomordowanym. Instytut Pamięci i Dziedzictwa Romów oraz Ofiar Holokaustu podjął współpracę ze stowarzyszeniem z Kobylanki, której celem jest nadanie mogile należytej rangi jako miejsca pamięci romskich ofiar II wojny światowej. W tym celu prowadzone są intensywne kontakty z przedstawicielstwem Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Małopolskim Urzędzie Wojewódzkim, władzami Gminy Gorlice oraz Urzędem do spraw Kombatantów

i Osób Represjonowanych. Przewidziane jest ponadto zgłoszenie sprawy popełnionej zbrodni Oddziałowej Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu w Krakowie celem podjęcia przez nią śledztwa.

Wedle relacji ówczesnych mieszkańców wsi egzekucji dokonali gestapowcy wspierani przez policję niemiecką i polską z Gorlic. Równocześnie zniszczono dwa domy należące do Romów. Dwadzieścia osób narodowości romskiej mieszkało we wsi od zakończenia I wojny światowej. Ich relacje z pozostałymi mieszkańcami wsi były pozytywne, co podkreślają wszyscy przedwojenni mieszkańcy miejscowości. Na przełomie lat 60 – tych i 70 – tych XX w. dokonano w miejscu zbrodni ekshumacji z udziałem urzędników, Milicji, Prokuratury i Sanepidu. Przeniesiono wówczas szczątki ludzkie na cmentarz parafialny, gdzie spoczywają one do chwili obecnej. Zamordowani niemal równo 70 lat temu Romowie z pewnością zasługują na znacznie bardziej godne miejsce przypominające o ich tragedii.

Mateusz Babicki

Fot. Marta Krupczak

Tak wygląda obecnie okolica, w której mieszkali w czasie II wojny światowej zamordowani Romowie.

Ando gav Kobylanka, dre gmina Gorlice isy grobo 20 Romengro tryne semencendyr zamarde dre lipco 1943 berś pelde Sasendyr. Informacja pal da grobo dyja jamenge Marta Krupczak, Prezeso dre stowarzyszenio dre do regiono. Lakry organizacja kamel kaj pe do cmentaro kaj isy do grobo ke javel tablica ripiribnitko pal do zamarde Romendyr. Jama-ro Romano Instytuto podllya współpraca do stowarzyszeniosa, kaj do štetos te javel oficjalno ranga pal ripirben Roman kaj isys zamarde dre dujto mariben.